

Evanxeliu de Xuan

I. La revelación de Dios en Xesucristu

(1-12)

Entamu (1,1-18)*

¹ Nel principiu yá existía la Palabra*

y la Palabra taba con Dios

y la Palabra yera Dios.*

² Elli nel principiu

taba con Dios.

³ Too se fixo per aciu d'elli

y nada de lo qu'existe se fixo sin elli.*

⁴ Nelli taba la vida**

y la vida yera la lluz de los homes;*

⁵ la lluz relluma nes tiniebles

y les tiniebles nun lo apagaron.**

⁶ Hebo un home unviáu por Dios, llamáu Xuan,** ⁷ que venía de testigu, pa dar testimoniu de la lluz y pa que toos creyeren gracies a elli. ⁸ Namás que yera testigu de la lluz, porque elli nun yera la lluz. ⁹ La lluz verdadera, lo qu'alluma a tolos homes, taba

***1,1:** l'evanxeliu emprima con un himnu (1,1-18), de normal llamáu *Entamu*, de carís poéticu y fondu conteníu teolóxicu.

***1,1:** Xesucristu ye llamáu *Palabra* (vv. 1,14; cf. tamién 1 Xn 1,1; Ap 19,13), facendo alusión a la palabra creadora de Dios (Xe 1,1-26; Sal 33,6), a la so palabra reveladora (Sal 33,4; 119,89), a la so palabra salvadora (Sal 107,20) y a la sabencia divina (Pr 8,22-31; Sab 8,6; 9,9).

***1,1:** 17,5.24; Xe 1,1; Pr 8,30 (ver Fil 2,6; Col 1,15; He 1,3).

***1,3:** 1,10; Col 1,16-17; He 1,2.

***1,4:** sobre'l términu vida, ver Xn 3,15 n. Sobre'l términu lluz, ver 1,9 n.

***1,3-4:** *Too se fixo per aciu d'elli... Nelli taba la vida:* otra posible traducción: *Nada de lo qu'existe se fixo sin elli*, ⁴ y lo que se fixo tenía vida nelli.

***1,4:** 1,5-6; 3,19-21; 9,5; 11,9-10; 12,35-36.46; 1 Xn 1,5-7; 2,8-10.

***1,5:** *nun lo apagaron:* otras posibles traducciones: *aceptaron* (cf. v. 11) o *comprendieron*.

***1,5:** 1,10-11; 3,19 (ver Sab 13,1-9; Ro 1,19-23; 1 Co 1,21).

***1,6:** les menciones de Xuan el Bautista en vv. 6-8 y 15 son dos paréntesis nel himnu, que preparen la narración de vv. 19-34.

***1,6-8:** 1,15.19-34; 5,33; 10,41; Mt 3,1-12; Mc 1,4-8; Llq 1,13-17.60.67.76-80; 3,2-20.

llegando al mundu.**

¹⁰ Taba en mundu,*

y el mundu fíxose pente medies d'elli,
pero'l mundu nun lu reconoció.*

¹¹ Vieno a los de so, pero ellos nun lu acoyeron.

¹² A los que lu acoyeron* dio-yos poder*
d'algamar a ser fíos de Dios.

¹³ Son los que creen nelli,
que nun nacieron del sangre
nin del impulsu de la carne nin de la voluntá del home,
sinón que son nacíos de Dios.**

¹⁴ Y la Palabra fíxose carne y afincó* ente nós.

Y contemplemos la so gloria:
gloria del Fíu únicu del Padre,
enllenu de gracia y de verdá.**

¹⁵ Xuan da testimoniu d'elli al clamiar:

—Esti que vos dixi que venía depués de min, fíxose más importante que yo, porque
existía primero que yo.*

* **1,9:** ye frecuente en Xn designar l'acción reveladora y salvadora de Cristu col simbolismu de la lluz. Xn 8,12; 9,5; 12,46. Cf. Is 49,6.

* **1,9:** 1 Xn 2,8.

* **1,10:** la palabra *mundu* puede designar en Xn a tola humanidá (cf. Xn 3,16), o más en particular a los que nun creen en Xesús (cf. Xn 7,7; 12,31; 14,17; 16,8.11; 17,9.14).

* **1,10:** 17,25.

* **1,12:** *A los que lu acoyeron:* otra posible traducción: *a los que creyeron nelli*. Xn destaca bien d'ello'l valor de creer en Xesucristu. Creyer ye la respuesta del home cola mente, col corazón, con tola persona, a l'acción salvadora de Dios per aciu de Xesucristu. Cuando cree, l'home recibe la vida eterna (cf. Xn 3,14-16; 6,40; 11,25-26; 20,31).

* **1,12-13:** 11,52; Ga 3,26; Stg 1,18; 1 Pe 1,23; 1 Xn 3,1-2.9-10; 5,2.4.18.

* **1,13:** Xuan estrema claramente ente Xesucristu, el Fíu únicu de Dios (v. 18), y aquellos que lleguen a ser *fíos de Dios* por creer en Xesucristu.

* **1,13:** delles interpretaciones antigües tienen comprendíu esti v. asina: *Elli ye'l Fíu de Dios, non pola naturaleza nin polos petites humanos, sinón porque Dios enxendrólu*, refiriendo esta frase a Cristu.

* **1,14:** *afincó:* llit. *punxo la tienda de campaña*, aludiendo a la presencia de Dios metanes del so pueblu, na tienda del alcuentru o santuariu na etapa cuando taba en desiertu (cf. Ex 40,34-38; Ap 21,3).

* **1,14:** la gloria fai referencia a la presencia activa de Dios pa salvar al so pueblu (1 R 8,10-11; Is 6,3; 58,8; 60,1; Xn 2,11; 17,5).

* **1,14:** 2,11; 13,31; 17,2-5.22; Ro 1,3; Ga 4,4; Fil 2,7; 1 Ti 3,16; He 2,14; 1 Xn 4,2; Llq 9,32.

* **1,15:** 1,27; Mt 3,11; Mc 1,7.

¹⁶Y de la so plenitú toos recibimos gracia tres de gracia.^{**} ¹⁷Pues la llei diose pente medies de Moisés, pero esa gracia y verdá llegó pente medies de Xesucristu.^{**}

¹⁸A Dios naide nun lu vio enxamás; el Fíu únicu que ye Dios y ta xunto al Padre ye'l que nos lu dio a conocer.*

1. La revelación del Fíu de Dios

(1,19–3,36)

Testimoniu de Xuan el Bautista

(Mt 3,1-12; Mc 1,2-8; Llq 3,15-17)

¹⁹Y esti ye'l testimoniu de Xuan.

Los xudíos* de Xerusalén mandáron-y a Xuan sacerdotes y levites pa pregunta-y quién yera:

—¿Tu quién yes?

²⁰Y elli confesó sin dudalo:

—Yo nun soi'l Mesíes.

²¹Y entrugáron-y:

—¿Quién yes? ¿Yes el profeta Elíes?*

Y Xuan dixo:

—Nun soi.

Y aporfiaron:

—¿Yes el profeta?*

Y respondió-yos:

—Non.

²²Entós dixéron-y:

—Entós, ¿quién yes? Fainos falta lleva-yos una respuesta a los que nos unviaron. ¿Qué nos dices de ti mesmu?

²³Xuan respondió-yos:

* **1,16:** *gracia tres de gracia*: otros traducen: *bendición tres de bendición*, o *un don en cuentas d'otru*, desde'l don de la llei quedó superáu pol de la revelación definitiva («l'amor y la verdá») que ye Xesucristu.

* **1,16:** Col 2,9-10.

* **1,17:** equí dizse esplicitamente que los términos simbólicos remanaos enantes (Palabra, lluz, vida) refiérense a Xesucristu.

* **1,17:** 7,19; Ex 31,18; 34,27-28.

* **1,18:** 6,46; Ex 33,20; 1 Ti 6,16; 1 Xn 4,12 (ver Mt 11,27; Llq 10,22).

* **1,19:** *Los xudíos*: n'otros sitios del cuartu evanxeliu nun ye un términu xeneralmente étnicu, sinón relixosu. Bien de vegaes, les más, designa a los contemporáneos de Xesús, guíes relixosos que nun lu aceptaron.

* **1,21:** Mal 3,23-24 (ver Mal 3,23 n.); Eclu 48,4-10; Mt 17,10-12.

* **1,21.25:** *el profeta*: dellos esperaben pa los tiempos mesiánicos un profeta especial, d'acordies con Dt 18,15-18.

—Yo soi la voz *d'ún que glaya en desiertu: endrechái'l camín del Señor*, como dixo'l profeta Isaías.*

²⁴ Dalgunos de los mandaos yeren fariseos, ²⁵ y preguntáron-y:

—Entós, ¿por qué bautices, si nun yes el Mesías, nin Elíes, nin el Profeta?*

***1,23:** Is 40,3 (ver Mt 3,3; Mc 1,3; Llq 3,4).

***1,25-28:** 10,40; Mt 3,6-7.11-13; Mc 1,4-8; Llq 3,7.16; Fch 13,24-25.